

Шта се дешава ако Ангела Меркел истера да буде по њеном

Пише: Волфганг Минхау
уторак, 19 јун 2012 23:23

([Фајненшел тајмс](#) , 18. јун 2012)

Немачка Бундесбанка је рекла да до банкарске уније не треба да дође све док не буде фискалне (пореске) уније. Ангела Меркел је рекла да не треба да буде фискалне уније све док не дође до политичке уније, а Франсоа Оланд рече да не треба да буде политичке уније све док не дође до банкарске уније. Сада пред собом имају десет дана да распетљају тај чвор.

Занимљиво је да су све ове изјаве на изванредан начин исправне, али једино је француски председник понудио практично решење: без решења кризе – не може бити политичке уније. Господин Оланд је изнео конкретан предлог који би омогућио да Европски механизам стабилности [European Stability Mechanism – у даљем тексту ESM] убаци неограничена средства у банке; да омогући рефинансирање преко Европске централне банке [European Central Bank - у даљем тексту ECB]; и да се Европској централној банци омогући да врши надзор над 25 највећих финансијских институција. Немачка канцеларка је на то одговорила са: “Не”; “Не” и “Да”.

На несрећу, оних 25 највећих банака нема везе са тим проблемом. Остале банке су оне које с њим имају везу. Госпођа Меркел је тако прихватила најслабији и најмање релевантни предлог г. Оланда.

Суочени са толико бројним идејама, од критичне важности је схватити шта је то што је неопходно – и то баш сада. Шпанији је неопходна инјекција средстава из еврозоне у њен банкарски систем, а не зајам шпанском фонду за докапитализацију. Тек пошто се то догоди, шпански премијер Мариано Рахој може да почне да тврди да је савладао тај проблем и да крене да гледа фудбал, што му и јесте омиљена активност. А када је реч о проблему Италије, Европској унији је потребно да нађе начин да снизи своје камате. До тога се може доћи једино уз помоћ једне од три методе: било уз еврообвезнице [\[1\]](#), било

Шта се дешава ако Ангела Меркел истера да буде по њеном

Пише: Волфганг Минхау
уторак, 19 јун 2012 23:23

директном куповином обвезница преко ЕЦБ, или преко ЕSM . Али Италија је превелика и не може да се смести под тај ЕSM кишобран. Са своје стране, ЕЦБ не жели да монетаризује

[\[2\]](#)

дуг, а Немачка се супротставља еврообвезницама.

Очигледно решење, уместо цепкања тог проблема јесте увести све: и банкарску унију, и фискалну унију и политичку унију. До тога би чак могло и доћи. Али, ипак некако нисам имао утисак да се гђа Меркел шали онда када је одбила било који предлог који би могао да разреши кризу. Дакле – сада, десет дана пред самит ЕУ, оптимизам ми је ограничен.

Али шта ако не дође до договора или неке друге финте? У том случају, очекивао бих да Шпанија и Италија напусте еврозону. Ако је банковна унија заиста неопходни предуслов монетарној унији, а речено вам је да је банковна унија политички неприхватљива, онда, нажалост, морате закључити да је монетарна унија неизводљива. Ово не кажем лакоумно. Распад би био катастрофалан.

Ако идуће недеље не дође до договора, очекивао бих да видимо убрзавање [засад] спорог штампеда на банке. Па, зашто би грађани остављали свој новац у локалним банкама, када се страни инвеститори повлаче, а кад чак и ЕУ врши припреме да уведе контролу промета капитала? Висина тржишних камата ће и даље расти и биће само питање времена пре но што и Италија и Шпанија буду истиснуте – и изгубе могућност за прибављање средстава на финансијском тржишту.

Што се Грчке тиче, њој би најбољи тренутак да банкротира био не сада, него догодине. Она је још увек у примарном дефициту [\[3\]](#) – и пре исплате камата. У случају Шпаније, банкрот би имао више смисла, али ипак не још сада. Италији би то било лакше. Она има нагомилана дуговања, али низак дефицит. Уз плаћање камата већих од 6% и уз губитак конкурентности, Италија није у стању да истовремено и остане солвентна, и да остане у

Шта се дешава ако Ангела Меркел истера да буде по њеном

Пише: Волфганг Минхау
уторак, 19 јун 2012 23:23

еврозони.

Потпуно је јасно да Марио Монти неће бити тај који ће потегнути ороз. Он и јесте постављен на положај премијера Италије да избегне такав исход. Али политичка клима се у Италији мења. Појава Бепе Грила (Beppe Grillo) и његовог покрета Пет звезда (Five Star movement) као снаге у италијанској политици, говори нам да не треба да очекујемо да ће бриселски технократи специјализовани за утеривање послушности вечито владати том земљом. Господин Грило је у свом блогу записао: „ЕУ је изгубила контролу: евро је сандук динамита са фитиљем који је све краћи и краћи. А ми седимо на том сандуку!“

Ако би дошло до тога да Италија и Шпанија напусте еврозону, оне би вероватно такође и престале да исплаћују своја спољна дуговања. То би вероватно узроковало колапс европског финансијског система, што би на крају утицало и на Италију и Шпанију. Али иронија свега тога је да би излазак Италије и Шпаније на крају крајева вероватно више заболоо Француску и Немачку него Италију и Шпанију.

Ангела Меркел рече да је сада у току трка између еврозоне и финансијских тржишта. Та њена примедба нам казује да она јасно схвата шта се то догађа. Али то не значи да је она вољна, нити да је у стању да уради оно што треба урадити. Некако осећам да је њена прича о политичкој унији само варка којом жели да изврда катастрофални неуспех у решавању ове кризе.

Немачка Бундесбанка је рекла да до банкарске уније не треба да дође све док не буде фискалне (пореске) уније. Ангела Меркел је рекла да не треба да буде фискалне уније све док не дође до политичке уније, а Франсоа Оланд рече да не треба да буде политичке уније све док не дође до банкарске уније. Сада пред собом имају 10 дана да распетљају тај чвор.

Са енглеског посрбио **Василије Клефтакис**

[1] Слабе, јужне чланице ЕУ плаћају астрономске висине интереса на своје обвезнице, док јаке северне чланице плаћају изузетно ниске камате. Централним издавањем “еврообвезница” камате би се драстично снизиле за слабе чланице, али би јаке чланице тада због стављања свих дугова “у један кош” – у еврообвезнице биле принуђене да због тога почну да плаћају далеко више камате него сада (прим. В. К.)

[2] Монетаризовање дуга је, у ствари, доштампавање новчаница – другим речима: намерно повећавање инфлације (прим. В. К.)

[3] Примарни дефицит настаје када збир свих исплата неке државе (владе) премашује збир свих њених (пореских) прихода. Оне своте које та држава поврх тога мора исплаћивати као камате на своја дуговања (обвезнице, итд.) при том се не узимају у обзир (прим. В. К.)